

Възпоменателна вечер за Западните покрайнини събра в София българи от двете страни на границата

Мирослав ГЕТОВ

Иван Николов: „Опазването на малкото останали българи в Западните покрайнини или поне на историческата памет за тях не е въпрос, който касае само нас, той касае българите от двете страни на границата. Защото агресивният великосръбски национализъм отново протяга ръце към България, а българските политици, историци, журналисти са потънали в европейските си сънища“

В навечерието на 103-ата годишнина от една от най-черните дати в българската история - 27 ноември 1919 г., когато в парижкото предградие Ньой сюр Сен е подписан несправедливият Ньойски договор, съгласно клаузите на който от страната ни са отнети изконни територии, а близо 2 млн. наши сънародници остават извън пределите на Отечеството, в Камерната зала на НЧ „Славянска беседа-1880“ в София се състоя възпоменателна вечер за Западните покрайнини. Организатор на събитието беше Кръг „Слово“ при най-старото столично читалище.

Патриотичната проява събра множество българи от двете страни на границата. Водещи на събитието бяха Зденка Тодорова - журналист, писател и правозащитник, председател на Хелзинкския комитет за защита правата и свободите на българите в Сърбия, и Иван Николов - поет, публицист и общественик, председател на Културно-информационния център на българско национално малцинство „Босилеград“.

„103 години по-късно Ньойският договор пак ни събира, за да изкажем нашето несъгласие с него, да се чуе нашият глас срещу него, пък все някой от политиците ни ще подочуе нещо за него“, заяви в словото си Зденка Тодорова, която очерта последиците за България от Ньойския диктат и приноса на българските интелектуалци в миналото за защита на българите в Западните покрайнини - „всичките ярки, силни, безкомпромисни личности, интелектуалци и стратежи, каквито днес ни липсват“.

„Причината за мълчанието на политиците виждам в две неща, подчерта Зденка Тодорова. Едното е, защото не знаят исто-

рията, другото е - защото смятат, че сега не било удобно да се споменава този въпрос поради геополитически, добросъседски, търговски, партньорски и още много други причини.

Е, хубаво, никой няма нищо против партньорството. Имаме против мълчанието и забравата. Защото, както ми написа тези дни художничката от Пловдив Марлена Юркова: „Битката е за паметта - защото тя е в основата да си човек!“.

> на стр. 3

Шахматът гради приятелство между народите

Стоян Стоянов

Град Враца почете 74-годишното приятелство между България и КНДР

На 26 ноември в град Враца бе почетена 74-ата годишнина от установяването на дипломатически отношения между България и Кореиската народно-демократична република (КНДР). Това стана със събитие, което се превърна в своеобразен празник на шахмата.

Проведе се турнир под патронажа на негово превъзходителство Ча Ген Ир, посланик на КНДР в България. Партиите протекоха в много приятелска, но изпълнена със спортен дух, обстановка. Домакин бе културно информационен център Северна Корея - град Враца, а организатор един от учредителите му Веселин Василев, както и приятели на центъра, които бяха се погрижили за уюта на гости и състезатели. Самият център е изпълнен с картини на автори от КНДР, направени от миди и типични за азиатската държава гоблени, което обогати допълнително празничната атмосфера.

Четиринайсет майстори на шахмата, включваща най-добрите състезатели от клуба във Враца и гости от Монтана и Сливница,

мериха сили и умове в бързи блиц партии на принципа 3 минути с добавка 2 секунди на всеки ход, в 13 рунда. Съдия бе Пламен Стефанов, който е съдия международна категория, а той се включи и като участник.

Бяха направени кратки приветствени речи от главния секретар на дружеството за Българо-Корейско приятелство госпожа Манева, от председателя на шахматния клуб във Враца - Красимир Бочев и не на последно място на негово превъзходителство Ча Ген Ир, който благодари за поканата и добави, че това е прекрасен повод заедно да споделяме най-хубавите мисли и чувства на приятелство и сътрудничество между нашите два народа, че подобни инициативи ще допринесат за задълбочаване на тези приятелски чувства. Той пожела успех на състезателите и направи първия ход, давайки началото на изтощителните битка над дъските.

Негово превъзходителство Ча Ген Ир подари на шахматния клуб в град Враца традиционен корейски гоблен и пожела на организаторите - турнирът да се превърне в традиция.

Предпразнично

Светлините на **Коледната елха** ще блеснат на **2 декември**, когато се чества **131 години** от обявяването на градския статут на **Монтана**.

Новото 10-метрово декоративно дърво ще бъде богато украсено с червени и златисти топки и звезди. Най-ярката от тях ще греє на върха ѝ. В подножието ѝ ще има светеща шейна и елен. Елхата ще е акцент в обновената празнична украса на Монтана.

Церемонията по запалването светлините на Коледната елха ще започне в **17:30 ч.** на откритата сцена до нея.

За 22-ри път тази традиция ще събере на площад „Жеравица“ малки и големи. С послание към тях ще се обърне кметът Златко Живков.

Кулминация на концерта ще бъде огнено и светлинно шоу на група „Палячи“.

За пръв път пред публика ще прозвучи новата песен на Нели Рангелова и вокално студио „Детски смях“ към ЦПЛР-ОДК „Ние, врабчетата“ - „Коледа“.

В програмата, подготвена от Общинския куклен театър, ще участват с тематични танци три формации - „Dance Machine Crew“, „Gracia Dance“ и „Финес“. Водещ ще бъде актьорът Симеон Тодоров.

В непосредствена близост до елхата е и **Коледният базар**. В него ще се предлагат коледни играчки и украса, ръчно изработени сурвачки, свещи, сувенири от дърво, както и мед, коледни сладкиши, домашни сладка, тахан, орехи с мед. За ценителите на вкусната храна са предвидени топла супа и скара, пушени деликатеси и ръчен хляб, греяно вино и пуш.

На откритата сцена до елхата **ежедневно от 15 до 23 декември** ще се изявяват над 1000 млади таланти. **Цикълът от концерти** е озаглавен „Коледно настроение“. Около 40 събития, вдъхновени от Рождество Христово, ще се състоят в Монтана. им е публикувана на официалния сайт на общината.

Нашата страница за Корея

Планове на КНДР

за изследването на космоса

Безспорни са успехите на социалистическа Корея в изследванията на космоса за мирни цели. КНДР е най-малката, по размери и население, държава в света която успя да изведе спътници в орбита около Земята без никаква външна помощ. Показателно е, че развитието на космическата програма на КНДР беше спъвано с всички възможни средства и санкции, докато програмата на Южна Корея е силно зависима от чужди технологии. Въпреки това КНДР изпревари значително Южна Корея в разработката и извеждането в орбита на спътници. В КНДР беше създадена Национална аерокосмическа агенция (NADA) която насочва изследванията на космоса за мирни цели. Директорът на тази агенция, в интервю, посочи че в крайна фаза на проектиране е нов спътник, който ще има голямо значение за отбраната и икономиката на страната. Става дума за спътник за наблюдение на Земята с висока разрешителна способност на апаратурата за наблюдение. В плановите за развитие на отбранителните способности на КНДР се предвижда разработката и извеждането в орбита на такъв разузнавателен спътник.

През февруари тази година Националната аерокосмическа агенция проведе много важно изпитание в изпълнение на задачата за създаване на този спътник. Оборудването на спътника беше разположено на балистична ракета и изведено на много голяма височина над Земята по балистична траектория. Бяха успешно изпитани характеристиките и високата разрешителна способност на системата за фотографирание от космоса, работата на системата за предаване на информацията на земния команден център и работата на системата за насочване на оборудването за фотографирание към земната повърхност. Бяха направени снимки от космоса на определен район на земята, под различни ъгли, от камерите които ще бъдат използвани на бъдещия спътник. Всички предвидени характеристики на оборудването бяха потвърдени при изпитанието и по този начин беше направена важна крачка в разработката на разузнавателния спътник.

В по-дългосрочна перспектива се предвижда създаването на геостационарен комуникационен спътник, с тегло един тон, за който ще е нужна нова по-мощна ракета носител. Създаването и извеждането на геостационарна орбита на този спътник ще отбележи нов, по-висок, етап в използването на космоса за мирни цели от КНДР.

Извършва се реконструкция и модернизация на космодрума от който се извършват космическите полети. Планира се съз-

даването и на различни други видове спътници: комуникационни, метеорологични, навигационни, за оценка на реколтата и дървесните ресурси, за проучване на полезни изкопаеми и т.н. Използването на космоса за нуждите на националното стопанство е важна част от плановите на страната за икономическо развитие и подобряване жизненото равнище на народа. То е законно право на всяка суверенна държава и КНДР ще използва това свое право независимо от усилията на външни сили, преди всичко на САЩ, да направят всичко възможно за да пречат. В интервю за Асошейтед Прес, представител на Националната аерокосмическа агенция на КНДР подчертава, че международните санкции няма да спрат страната да извежда в орбита необходимите спътници и е възможно да бъдат извършени полети на автоматични космически станции до Луната и пилотиран полети в околоземна орбита през следващите десетилетия.

За осъществяването на полети на автоматични апарати до Луната ще е необходима нова значително по-мощна космическа ракета. По оценката на някои експерти в областта на ракетната техника, само на базата на вече успешно изпробваните от КНДР междуконтинентални стратегически ракети, е възможно да бъде създадена тристепенна космическа ракета с тегло около 200 тона, която ще е способна да изведе полезен товар от около 4 тона на орбита около Земята и ще е с достатъчен потенциал както за полети на автоматични апарати до Луната и планетите, така и за извеждане на спътници на геостационарна орбита.

Емблемата на Националната аерокосмическа агенция на КНДР (NADA)

Възможната схема на тристепенна ракета, на базата на ракетите Хвасон-17 и Хвасон-15, способна да изведе 4 тона полезен товар на орбита около Земята (от сайта <http://www.b14643.de>)

Революция в рециклирането на отпадъци

Използването на отпадъци в КНДР преживява истинска революция, която далеч надхвърля добре познатото събиране на метали, хартия и бутилки и е насочена към използването на всички отпадъчни материали. Рециклирането на отпадъци има дълга традиция в КНДР, но новият закон приет през 2020 година го издигна на по-високо равнище. На сесията на Върховното народно събрание на КНДР, през април 2020, беше приет Закон за рециклирането на отпадъци. С този закон се въведе строго регламентирана система и ред за извършване на всички дейности по рециклиране на отпадъци в страната, които имат важно значение за развитието на националната икономика и защита на околната среда. Според изискванията на закона, се разработва национален план в който се посочва количеството на материалите които трябва да бъдат рециклирани. Министерствата и народните комитети на провинциите създадоха научни звена по рециклиране и заедно с големите предприятия имат задължението да съставят свои планове за рециклиране на отпадъци. В големите градове се създадоха голям брой пунктове за събиране на отпадъците, в това число над 70 такива пункта работят в столицата Пхенянь. Предаването на отпадъци се смята за патриотично задължение на гражданите и освен това те се стимулират с цени за изкупуването на отпадъците.

Икономическите ползи от използването на отпадъци са значителни за КНДР в условията на всеобхватните санкции срещу страната наложени под натиск от САЩ, които са на практика равностойни на икономическа блокада. Така например пластмасите и каучука се внасят изцяло в КНДР и изискват значително количество чужда валута. Много важно е и рециклирането на металите

защото то намалява многократно разхода енергия и не изисква добив на руда и други суровини за производството на заместените с рециклиране метали. Същото в пълна степен се отнася и за рециклирането на хартия, дърво и стъкло. Вече се рециклират и отпадъци от шивашката и текстилна индустрия. Много фабрики от шивашката индустрия използват специални контейнери за текстилни отпадъци.

Голямо значение има рециклирането на битовите отпадъци. За използването на битовите канализационни утайки учените в страната разработиха стандартизиран процес. От утайките се произвежда органичен тор за земеделието и на фураж за животновъдството и рибовъдството. Бяха селектирани няколко вида бактериални шамове и на тяхна основа беше разработен биотехнологичен процес и необходимото оборудване за производство на органичен тор и фураж чрез ферментация на канализационните утайки.

Типичен пример за комплексно използване на твърдите битови отпадъци е новият модерен завод за отпадъци в град Хеджу. Той се състои от цех за разделяне на отпадъците, където се отделят металите, хартията, стъклото, дървесината и пластмасите, и цех за производство на органичен тор от органичната част на отпадъците. Така например само от района на столицата Пхенянь бяха изпратени над 20 хиляди тона органичен тор за селското стопанство произведен от битови отпадъци.

Пепелта и шлаката от изгаряне на въглища в енергетиката и индустрията се използват за производството на строителни материали.

Всички отпадъци от земеделието и животновъдството сега се компостира и използват като органичен тор, а вече се разширява и производството на биогаз от тези отпадъци.

От рециклирани отпадъци се произвеждат дрехи, чанти, обувки, органични торове, фураж за животновъдството, строителни материали, сачмени лагери, сапун, мебели, всички видове пластмасови изделия и т.н. Списъкът изглежда безкраен. Организиран се изложби на продукти от рециклирани материали и се обменя опит за тяхното използване. Разбира се не е малко важно от рециклирането е по-ефективното използване на материалите и избягване на разхищенията, което поставя естествени ограничения на количеството отпадъци.

Страницата подготви
Людмил КОСТАДИНОВ

Перспективи

за развитие на независима енергетика в КНДР

продължение от миналия брой

Биомаса

Този ресурс се състои главно от дървесна и селскостопанска биомаса. Естественният прираст на дървесната биомаса в КНДР се оценява на 9-10 милиона тона годишно. Тенденцията е този прираст да расте в резултат на изпълнението на мащабна програма за залесяване. Некачествената дървесина се използва като дърва за огрев в домакинствата главно в селските райони. Освен това при дърводобива и преработката на дървесината остават значително количества дървесни отпадъци, които също са потенциален енергиен ресурс.

Отпадната селскостопанска биомаса от растениевъдството и животновъдството е около 5-6 милиона тона годишно и също ще расте с ръста на селскостопанското производство. Част от тази биомаса вече се използва, но останалата е потенциален енергиен ресурс, който може да се оползотвори или чрез директно изгаряне или чрез превръщането му в биогаз.

Перспективата за енергийно използване на биомаса е в няколко основни направления:

- замяна на старите домашни печки с нови печки с висока ефективност;
- добив на биогаз от животински и битови отпадъци в малки домашни инсталации в селата;
- когенерационни електроцентрали изгарящи директно растителните отпадъци оставащи при производството на ориз;
- добив на биогаз от твърди битови отпадъци и от канализационни утайки в пречиствателните станции за отпадни води в градовете.

Вятърна енергия

По оценка на корейските учени икономически достъпният потенциал на вятърната енергия само на сушата е производството на над 1,7 милиона мегаватчаса годишно от централи с мощност от 550 мегавата. Основните ресурси са по крайбрежието или в планинските райони. Затова и главните усилия са насочени към тези райони на страната. Необходимото оборудване за вятърните централи е изцяло собствено производство. Плановите до 2030 година предвиждат изграждането на вятърни паркове с обща мощност 500 мегавата на сушата и още 500 мегавата в морето. Освен това ще се произвеждат и около 5 хиляди малки ветрогенератори с мощност от 0,3 до 10 киловата годишно.

Слънчева енергия

Ако се направи сравнение с други страни може да се каже, че слънчевата енергия в КНДР е средно около 1200 киловатчаса на квадратен метър. Това е по-малко отколкото в САЩ и Южна Европа, но повече отколкото в Средна и Северна Европа. Условието са и се произвеждат от националната индустрия слънчеви фотоволтаични панели за производство на електроенергия и слънчеви колектори за производство на топла вода за битови нужди. До 2030 година се предвижда изграждането на слънчеви фотоволтаични електроцентрали с обща мощност 1000 мегавата и заместването на въглищата използвани за загряване на топла вода за бита със слънчеви колектори за топла вода.

Ядрена енергия

Използването на ядрената енергия е основната посока за гарантиране на енергийната независимост на страната и производството на необходимото количество енергия с минимални разходи и вредни емисии. КНДР притежава огромни ресурси от уранова руда. Точните данни не са известни, но оценките са от 4 до 26 милиона тона руда със сравнително високо съдържание на уран.

В КНДР в момента е в експлоатация една опитна атомна централа с електрическа мощност 5 мегавата. Както проектът така и цялото необходимо оборудване са произведени изцяло със собствени сили. Със собствени сили се произвеждат и свежото ядрено гориво и се преработва и съхранява отработеното в реактора гориво. С други думи страната притежава технологичните на пълния цикъл на ядреното гориво. Опитният реактор беше пуснат в експлоатация през 1986 година. Опитният реактор в Йонбен продължава да работи и сега и може да работи още поне няколко десетилетия. Той осигурява електроенергия и топлинна енергия за отопление на близкото градче Йонбен. Първоначалните планове са били той да бъде прототип на серийни реактори с електрическа мощност от 50 и 200 мегавата. Поради натиска от вън и сключеното рамково споразумение със САЩ тези планове не се реализираха. По-късно, в началото на 21 век, КНДР разви технологията за изотопно обогатяване на урана, което дава възможност да се изграждат по-съвременните реактори с забавител и топлоносител обикновена вода, подобни на руските реактори тип ВВЕР.

Експерименталният водо-воден реактор с електрическа мощност 30 мегавата е прототип на бъдещите реактори и ще послужи за натрупване на опит за тяхната експлоатация. На базата на този прототип се предвижда строителството на реактори с голяма мощност, които ще се основата на националната енергетика през следващите десетилетия. Екипът проектиращ експерименталния реактор се състои само от корейски учени и инженери получили образование в университети в КНДР. Цялото необходимо оборудване за бъдещите реактори ще се произвежда в страната. Като гориво ще се използва уран обогатен с изотопа 235 до около 3,5 %. Обогатяването на урана вече се извършва в опитната инсталация, с две хиляди центрофуги, за изотопно обогатяване на урана е построена в Йонбен, в близост до експерименталния реактор. Тя беше пусната в експлоатация още през 2010 година. Нейният годишен производствен капацитет е 2 тона уран обогатен до 3,5 %.

Плановите до 2030 година са за изграждане на ядрена електроцентрала с обща мощност 2000 мегавата и осигуряване на необходимото гориво за нея със собствени сили.

В КНДР се провеждат и изследвания в областта на управляемия термоядрен синтез. Още през 2010 беше съобщено, че учените са постигнали сериозни успехи в тези изследвания. Решени са редица ключови научни и технически проблеми и е направена важна крачка към създаването централа на базата на термоядрения синтез за нуждите на енергетиката. Този научен успех може да осигури на страната нов източник на чиста енергия с практически неограничени запаси.

Десетки хиляди тона органичен тор, произведен от градски битови отпадъци в градовете се отправя към земеделските стопанства.

Възпоменателна вечер за Западните покрайнини събра в София българи от двете страни на границата

Мирослав ГЕТОВ

> от стр. 1

„Равносметката от 103-годишния ни престой във всичките седем югославски формирования до днешна Сърбия е фатален за нас по своите икономически, културно-просветни, социални, духовни, екологични и демографски последици, заяви Иван Николов - стожер на българщината в Западните покрайнини. Отделно от това, трябваше да изтърпим всичката омраза, отмъстителност и презрение, натрупани към българите за всичките нанесени им от българите поражения.

В историята на Западните покрайнини ние сме губили средно по 1 000 души на година. Със свито сърце очакваме резултатите от последното преброяване на населението, което се проведе през месец октомври. Няма никакво съмнение, че сега сме още по-малко от преброяването през 2011 г., когато бяхме само 18 300 души.

Цифрите показват всичката жестокост на сръбската асимилаторска политика, на която сме били подложени през изминалия век и всичкото безсилие на българската външна политика да ни защити.

Основният проблем на всеки завоевател е как да задържи и трайно да „усвои“ окупиранията територия и население. През изминалия век върху нас бяха приложени всички известни в световната история методи за отравяне и национална асимилация.

Ние също използвахме всички известни методи на борба за оцеляване - от въоръжена съпротива до всички видове културно-просветна дейност и политическа пропаганда, както и илюзиите, че можем да реализираме правата си в рамките на политическата система на бивша Югославия и днешна Сърбия.

Накрая претърпяхме крушение пред очите на България и пред очите на цивилизована Европа. На нашия пример се срива цялата европейска концепция за правата на човека и правата на малцинствата. Видяхме, че цялата тази концепция не струва нищо, ако държавите нямат политическа воля да я приложат на практика.

България и до днес няма ясно формулирана и последователна политика нито към Западните покрайнини, нито към Македония. Опасявам се, че тия нерешени проблеми от миналото ще ги платим в бъдещето на двойна цена и с лихва отгоре.

Българската външна политика за защита на правата на българите в Западните покрайнини е непоследователна и неефективна. От 1920 г. до края на Втората световна война тя настоява за ревизия на Ньойския договор и връщане на Западните покрайнини към България. С Директива №19 от 19 април 1939 г. правителството на Кьосеиванов и публично афишира целите на тази политика. По време на Втората световна война Западните покрайнини са върнати и се администрат от България.

С възстановяване на предвоенното статукво и влошаването на отношенията между Югославия и България по линия на Коминформбюро през 1948 г. българите в Западните покрайнини стават заложници на югославската/ сръбската теза за македонско малцинство в Пиринския край.

Едва към края на 1970 г. външните министри Иван Башев и Петър Младенов започват плахо да поставят основите на една по-конструктивна позиция както по въпроса за „македонското малцинство“ в Пиринския край, така и по проблемите на българското малцинство в Западните покрайнини.

След разпадането на Югославия България не постави въпроса за решаването на проблема за Западните покрайнини като част от югославската криза. Тогава българските външнополитически приоритети бяха членството на България в НАТО и Европейския съюз, а мълчанието по Западнопокрайнинския въпрос наивно беше наречена „инвестиция в бъдещето“, с наивното очакване, че когато Сърбия се демократизира и започне преговорния процес за присъединяване към ЕС, тя ще оцени българския принос и ще реши проблемите на българите в Западните покрайнини.

Въпреки всичко, България и особено българското общество никога не са преставали да се интересуват от положението на българите в Западните покрайнини. През последните 20 години България даде образование на стотици млади българи от Западните покрайнини по 103 ПМС, подпомагаше културните центрове и други граждански организации в борбата за опазване и развитие на българската култура, даде българско гражданство на всички, които го поискаха и оказваше хуманитарна и медицинска помощ на населението.

Равносметката показва, че това не беше достатъчно да се запази българският характер и да се задържи българското население по родните си места. Към днешна дата имаме нужда от цялостно преосмисляне на българската политика към Западните покрайнини и търсене на други спешни начини и средства за тяхното спасяване.

Недопустимо е по времето, когато международното положение на България като членка на ЕС никога не е било по-добро, българското малцинство в Западните покрайнини да бъде застрашено от опасността завинаги да изчезне под натиска на отречената и поразена великосръбска политика.

Много сме говорили за методите, с които над 100 000 българи в Западните покрайнини бяха изгонени от родните си краища, претопени най-напред в „югославияни“, а след това и в „сърби“, при това антибългарски настроени и изправени едни срещу други. Много сме говорили за начините, по които се подменя езика, пис-

меността, историческата памет, идентичността, културата и вярата.

Икономическата катастрофа в крайна сметка ни доведе и до демографска катастрофа.

Тоя път искам да предупредя българската общественост, подчерта Иван Николов, за надигащата се антибългарска вълна, която кипи в Сръбската православна църква, научно-историческите среди, медиите и училищата. Непрекъснато се тиражира и преувеличават „сръбските жертви, избити от българската армия по време на Първата и Втората световна войни“ и вече достигнахме до чудовищни размери 30-50 000 жертви. От 2008 г. в Сурдулица и Враня, под патронажа на Президента, Сръбската православна църква и Сръбската академия на науките, се провеждат научно-исторически конференции, на които се фалшифицира историята и се създава негативна обществена нагласа към българите като окупатори, предатели и врагове, с което сред младите сърби се насаждат чувства на омраза и отмъщение към българите, а сред младите българи - чувство на вина и срам от това, че са българи.

Стигна се дотам в училищата да се провеждат конкурси за есета и ликовни творби с антибългарска тематика.

Националните телевизии в най-гледаното телевизионно време отново чертаят карти върху днешната територия на България в стремежа си да създадат някакво сръбско малцинство или поне нещо междинно - сърбо-шопски етнос. Известни имена на сръбската наука отново говорят по сръбските телевизии, че сръбският идеал е да създадат Велика Сърбия, която да

простира на 40 км до Загреб и на 20 км до София. Сръбската чалга, сръбските телевизии и други форми на сръбско културно влияние опасно наближават София при пълно мълчание от българска страна.

От друга страна, през 2017 г., съгласно официално декларираното желание на Сърбия за членство в ЕС и изхождайки от европейската практика, българските граждански организации в Босилеград - „ГЛАС“, КИЦ „Босилеград“ и ДСБ (б. а. *Демократичен съюз на българите*), поискаха да се отбележат и почетат паметта на гражданските жертви от Босилеградския погром на 15-16 май 1917 г. и да се инициира процес на национално помирение между двете държави в интерес на малцинството, в интерес на добросъседските отношения между двете държави и членството на Сърбия в ЕС. За съжаление, кметът на Босилеград (б. а. *Владимир Захариев*) на 15 май 2017 г. отказа да приеме българския вицепрезидент г-жа Илиана Йотова, а паметните плочи бяха конфискувани от местната полиция. След намесата на Президента Румен Радев паметните плочи бяха върнати, но и сега си стоят в КИЦ-а.

През последните 7 години Босилеградско е изправено пред екологична катастрофа. Международните рудодобивни компании „Минерко“ и „Дънди Прешъс“, както и безконтролното изграждане на мини БЕЦ-ове, отровиха речните води с галенит и арсенопирит и буквално унищожиха биоразнообразието. Въпрос на време е кога отровна вода ще премине границата и ще застраши Кюстендилската котловина и долината на река Струма. Както мината в Бор и безконтролното изливане на отровни води в река Тимок отрови стотици хектари обработваема земя при Брегово при почти пълно мълчание от българска страна.

Ето защо опазването на малкото останали българи в Западните покрайнини или поне на историческата памет за тях не е въпрос, който касае само нас, той касае българите от двете страни на границата. Защото агресивният великосръбски национализъм отново протяга ръце към България, а българските политици, историци, журналисти са потънали в европейските си сънища“, каза в заключение Иван Николов.

За патриотичната атмосфера на възпоменателна вечер допринесоха също стихотворенията на Емануил Попдимитров „Граница“, „Старият дом“ и „Родина“, изпълнени от актьора Емил Марков, музикалните изпълнения на пиано на възпитаници на Детската музикална школа при НЧ „Славянска беседа-1880“, стихотворението „Браздата“ на столичната поетеса Петя Йотова и „Писмо на босилеградчани до Иван Вазов“, прочетено от родената в Босилеград Ивана Бочева - училищен психолог в 128 СУ „Алберт Айнщайн“.

В знак на подкрепа и уважение към нашите сънародници от Западните покрайнини общинският съветник от ВМРО в Столичния общински съвет и научен секретар на Македонския научен институт Владимир Митов подари на Зденка Тодорова и на Иван Николов портрет на Апостола на националноосвободителното движение в Македония и Одринска Тракия Гоце Делчев (1872-1903 г.).

Преди възпоменателната вечер пред най-старото столични читалище беше поставено началото на Общобългарската инициатива на Национално движение „Бащино огнище“ с председател Ивайло Шопски „Да запазим 103 свещи в знак на протест срещу нелегитимния Ньойски договор“. Освен от София, към патриотичната инициатива се присъединиха също родолюбиви българи от Благоевград, Варна, Елин Пелин, Копривищца, Плевен, Пловдив, Първомай, Русе, Самоков, Сливен, с. Сопица (Брезнишко) и др.

Благодарност

Този брой на в. "Слово плюс" е отпечатан с финансовата подкрепа на нашия дългогодишен читател от Монтана **др. Георги Илиев**.

Огромна е нашата благодарност, защото той и друг път ни е подпомагал. Любопитно е, че той с удоволствие чете нашата втора страница за Корея! Да е жив и здрав!

в. "Слово плюс"

Община Оряхово

Нови възможности за младежка заетост

В изпълнение на влезлите в сила промени по проект „Нова възможност за младежка заетост“, изпълняван от Агенция по заетостта, които ще увеличат възможностите за участие на пазара на труда на бизнеса и младите хора до 29 години.

В проекта, финансиран чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, е добавена нова дейност – „Осигуряване на заетост на лица от целевата група на длъжности, попадащи в обхвата на единични групи професии от 2 до 9 клас от НКПД 2011 г., за период до 9 месеца с осигурен ментор“. Така се разширява обхватът на заетост на младите хора, като се предоставя допълнителна подкрепа в работния процес. Възнаграждението на наетите младежи ще бъде в размер на минималния осигурителен доход за съответната основна икономическа дейност и квалификационна група професии за съответната година. Безвъзмездната финансова помощ по проект „Нова възможност за младежка заетост“ е в размер на 148 259 833 лева.

Община Оряхово подаде заявка за 35 бр. работни места за осигуряване на заетост по проекта в населените места от общината гр. Оряхово, с. Селановци, с. Остров, с. Галово, с. Лесковец и с. Горни Вадин, за изпълнение на дейности от комунално-битово обслужване благоустройство на населеното място, почистване на канали и канавки, поддръжка на общинска пътна мрежа. Метене, косене, събиране на треви, шума и отпадъци. Почистване на улични съоръжения. Извозване на отпадъци. Почистване на сняг и лед и опесъчаване през зимния период.

Община Мездра

Общинският съвет прие вътрешни компенсирани промени в капиталовите разходи в Бюджет 2022

Кметът Иван Аспарухов

Общинският съвет (ОБС) одобри частична актуализация и прие вътрешни компенсирани промени в капиталовите разходи в Бюджет 2022 на Община Мездра. Решението беше взето на ноемврийската сесия на местния парламент. С приетите промени се цели ефективно използване на осигурения със Закона за държавния бюджет на Република България за тази година финансов ресурс за капиталови разходи и неговото усояване в пълен размер след приключване на процедурите по Закона за обществените поръчки, обявени във връзка с изпълнението на Инвестиционната програма на Общината.

С друго свое решение ОБС одобри средства в размер на 17 812 лв., формирани като остатък от допълнителен трансфер по бюджета на Община Мездра с ПМС №326 от 2021 г. след приключване на дейностите по одобрените мерки във връзка с Covid-19, да се използват за издръжка чрез вътрешнокомпенсирани промени.

ОБС прие плановите за дейността през 2023 г. на 21 читалища в общината - тези в гр. Мездра и в селата Боденец, Брусен, Върбешница, Горна и Долна Кремена, Дърманци, Елисейна, Зверино, Злидол, Игнатица, Крапец, Лик, Лютиброд, Моравица, Оселна, Ослен Криводол, Рибърково, Руска Бела, Типченица и Царевец. Единственото читалище, чийто план за дейността не беше приет, е НЧ „Фар-1927“ - с. Лютидол, тъй като такъв не е представен.

Местният парламент упълномощи кмета Иван Аспарухов да представлява Община Мездра на Общото извънредно не-присъствено заседание на Асоциацията по водоснабдяване и канализация на обособената територия, обслужвана от „Вик“ ООД - Враца и да представи позицията на Общината по точката в дневния ред.

ОБС се разпореши с имоти - частна общинска собственост в землищата на селата Долна Кремена, Игнатица и Оселна и прие решения, касаещи изграждането на две фотоволтаични електроцентрали с мощност до 1 MW в землищата на селата Горна Кремена и Дърманци.

В Чипровци

Сийка Тачева
представи
забележителна книга

С много обич, вълнения, подчертано уважение и прегръдки чипровчани поздравиха именитата тъкачка, просветен и обществен деятел, съвременен будител Сийка Тачева за новата ѝ книга "В люлката на времето".

Специално за нея пяха чипровският народен хор и съставът за стари градски песни.

Библиотекарката към читалище "Петър Богдан" Наталия Костова представи обемния труд на Сийка Та-

чева с много цветни илюстрации.

От родовата памет през важни за този край исторически събития и личности, до големия ѝ принос в развитието на чипровското килимарство. Сийка Тачева е българката, изтъкала иконата "Света Богородица Чипровска", дарена на папа Йоан Павел II.

Тя пресъздаде на стана десетки картини на Владимир Димитров – Майстора и много икони на православни светци.

В края на срещата всички изпяха Химна на Чипровци по музика на Сийка Тачева.

Луксозното томче е дело на врачанското книгоиздателство "Медиа груп". Негов редактор е известният журналист Цветана Евгениева.

Община Георги Дамяново

Кметът Нина Петкова
поздравя
най-дългогодишната
семейна двойка
в общината

За Деня на християнското семейство кметът на община Георги Дамяново Нина Петкова, секретарят на общината Иван Пешунов и експертът от МКБППМН към общината Нели Иванова посетиха семейството с най-дългогодишен брак в общината – Катина и Стоян Петрови. Развълнувани, двамата жители на село Дива Слатина посрещнаха гостите в дома си.

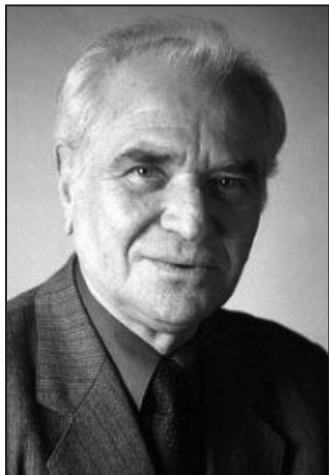
Семейство Петрови са заедно вече 72 години. Целият им живот е преминал в село Дива Слатина. Стоян дълги години работил в РПК, след което отишъл в рудника в Дива Слатина. Неговата половина Катина се трудила в селското стопанство.

Кметът Нина Петкова ги поздрави с пожелания за здраве и дълголетие като им подари телевизор. „Вие сте добър пример за всички нас, за това как се съхранява привързаност, уважение и обич толкова дълги години“, каза кметът Петкова.

Гостите на възрастното семейство с интерес изслушаха техни истории от съвместния им живот. Стоян е на 91 години, а Катина на 89 години. Двамата имат всичко – син и дъщеря, двама внуци и една правнучка.

От песенна любов понесен

Цветана КОСТОВА

Матей Шопкин

Една страница на вестник „Словото днес“, изпълнена с „Есенни послания“ от Матей Шопкин, грабна сърцето ми и ме понесе към възшебния свят на моя поетичен кумир, „озарен от многоцветни бури“, верен докрай на своята Родина, вечно стремящ се към Ботевия връх, вечно носещ в душата си великото горене на слънчевия порив за правда и любов.

13 стихотворения, излети в изящната форма на класическия стих!

13 словесни песни, изпяти с възшебни струни!

Мотото към стих. „Пътем“ – мисъл на Димитър Милев – „Живей и пей, Матей!“, може да бъде отнесено към цялата поезия на Матей Шопкин с ярка

хармоничност, песенна звучност и красота.

Самият поет се вижда от песенна любов понесен, с „небесен проглас“, озарен към нови „полебрани“ и „винаги на път“. И в пределната си възраст той е съхранил романтичния си дух и нестихващия си порив за творчество. Поразително точна е самооценката му, когато се счита с гордост като „знаменосец на любов и верен син на майката Родина, ботевец, истински човек и звук от химна на България.“ Силно впечатление правят личностните човешки качества на автора – неговата нравствена чистота и достойнство, закърмени от майчино благотворно влияние, от топлото семейно огнище, поддържани и от любимата жена.

Поетът споделя, че не ще забрави „какво е чест и какво – позор и ще продължава да крачи по избрания си път.

В новите 13 стихотворения на Матей Шопкин ще забележим всичко онова, което вече познаваме у автора. Извисява се неговото родолюбие – тази чиста, силна и свята любов. Извисява се вярата му в доброто! Извисява се неговият развълнуван глас, възпяващ и древни, и съвременни светини.

Извисява се стремежът му към върховете на всяка красота. И най-важното – творецът иска и продължава да живее, както е

живял до днес – достоен и честен, верен и непримирим към „лъжи и вражди“ и без да проси милост и да чака непременно „славослов“!

Той никога няма да спре да очаква „Хубавия ден“ – великата сбъдната надежда на измъчената ни България.

„Животворен вятър ще задуха“ и хората ще станат по-добри – уверява авторът, както са го правели и други поети, между които Пеньо Пенев.

„Есенните послания“ на Матей Шопкин е цикъл стихотворения, вдъхващи вяра и надежда особено у тези, които са поели по правилно избрания житейски и творчески път.

Хубавият ден

Матей ШОПКИН

И аз от черни сили съм ранен,
и не една надежда в мен погина,
но с трепет чакам хубавия ден
на моята измъчена Родина.

Над хаос от противни пиришества,
над пепел от безпаметна разруха
ще заблести безкрайна синева
и животворен вятър ще задуха.

Ще зашумят бразди, бърда, гори,
от благодатен труд ще има смисъл
и хората ще станат по-добри,
тъй както Пеньо Пенев беше писал.

Ще стана по-добър самият аз -
такъв, какъвто бях преди години,
и ще възпявам с развълнуван глас
и древни, и съвременни светини.

Животът ми, от слънци озарен,
към светли висини ще ме повежда,
когато дойде хубавият Ден
като велика сбъдната надежда.

Магията на човешката душевност

„Души, самотни скитници в безкрая“, Виолета Станиславова. Изд. „Мулти-принт“, София, 2022 г.

Цветана КОСТОВА

Новата стихосбирка на Виолета Станиславова „Души, самотни скитници в безкрая“ вече радва българския читател – ценител на художественото слово, със своята оригиналност и дълбинност в изследване на човешката душевност. За кой ли път се убеждаваме, че истинското творческо проявление е невъзможно без послание. У талантливата авторка то присъства осезаемо, но като поанта звучи особено силно синтезирано във финалните редове: „Когато човек пази духа си здрав и чист такъв, какъвто го е сътворил Бог, той надмогва злото и става носител на доброто, върху което се е крепял, крепи и ще се крепи светът.“

Цялата стихосбирка е вълнуваща хроника на човешката съдба на една личност, но и същевременно – изобщо на човешкия свят. Още в първото поред стихотворение „В очакване на...“ авторката се втурва в размишления за човешкото съществуване, тръгвайки от детството, „натоварено в лодчица“, минавайки през юношеството върху „корабче“ и зрелостта, препълнила „златния кораб“, за да стигне до старостта, където вече няма нищо – само отломки. Душата е наранена. Следва забравата и чувството, че си погълнат от бездната“. Героинята се превръща в символична вълнуваща фигура на брега на „живата река“ – олицетворение на вечно течащата и отминаващ човешки живот – до безкрай – надежда, отчаяние, мечти... Животът е просто непрекъснато „превръщане“ в нещо, „движение“ към нещо, плуване в дълбините на Вселената. „Куршумите на съвестта забождат жилата си в човешката памет“ и „експлозии разкъсват всяка клетчица на нашите тела“, а „кучетата се хранят с човешка добродетел“ („Послание“, „Прозрения“). Виолета Станиславова винаги застава срещу всичко онова, което наранява душата, нанасяйки ѝ болки и обиди. Събуждането според нея е отпращане към безсмъртието чрез поклъване на новото, което ще „възстанови сградите на истината“ със силата на „разбушвано море“. Животът е като реките, които „боботят“ и преливат, пълнят с кал и пясък дъното на нашите души. Животът е вечен кръговрат и движение („Гневът на реките“). Нуждата пресушава души, но надеждата за оцеляване е жива и зареждаща със сили. Когато се обръща към сродната си душа, поетесата призовава да мислят заедно и да заредят всичките си клетки със светлина, да се докоснат до други светове като космически сигнали, за да се извърши най-истинското тайнство – Възкръсването. Тя е уверена, че „животът в друго измерение продължава.“ Опитът ѝ да хване мъката, приличаща на „нощна птица“, се превръща в „сълза“. Същност лирическата героиня винаги моли живота да я научи да бъде силна духом.

Между най-топлите образи в книгата е този на майката – с бледо лице като на луната. Оживяват пред погледа на две фигури, вървят към „малкото хълмче“. Картината е потресаваша – на фона на бурята и светкавицата – ръката на дете, притисната в майчината длан! Болката е непоносима, но майката е мушнала набързо“ в пазвата си „два лъча светлина и няколко трохи от хляба на надеждата“. И в стихотворението, посветено на любимия, нищо не е достатъчно, за да бъде изказана мъката от раздялата – нито мълчанието, нито Словото. Всичко е, както е било, но и както вече не е същото. Столт е празен, но любовта е жива. В любовта е силата на духа. Любовта е животът, който продължава...

Целият раздел „Легло за любовта“ съдържа стихотворения без заглавия, но изпълнени със сентенции, които словославят любовта –

„Всеки влюбен поглед е начален стих.
Всеки детски вик е народена песен.
Всеки първи полет е и танц красив.

Всяка преживяна истина е път към дълга есен.“

Влюбената жена е като птиче наранено. Чувствата ѝ са окапали от студ. Редят се метафори – силни и въздействащи! Душата се мята в „жив пламък“. Раздялата е преживяна, разпъната върху релсите на гарата и като „разкъсано време от писъка на влака“.

„Приливните въздишки“ са по морския романтичен град Созопол – градът на тайната любов; градът, чиито покриви още в утрото блестят; глауси сричат азбуката на морето“, а вълните „подмятат разкъсани дрехи на водорасли“. Поетесата майсторски разкрива красота и в душата, и в природата. Омагьосана, тя върви, понесла в сърцето си „любов към вечните неща“ и затова тази любов ще се превърне в красив спомен, който винаги ще я връща при морето. Тук не само утрото, но и залезът будят красиво душевно преживяване. Тук и старият далечен фар подкрепя тайно влюбените и им „смига“ – много мила и ведра сцена! В пространството се разпуква една мечта...

Всичко, което авторката споделя във „В моята тайна поетична лаборатория“, се потвърждава вътре в творбата. С неоспорима искреност и изповедност пред нас се разкрива интересният свят и процес на творца-стихоплетец. И в настоящата книга в центъра на тематиката е разместването на душевните пластове и взирането в територията на душата, в нейното бездъние, в т.нар. от авторката „душетръс“. Не само простите изречения, а всяка мисъл тук е на своето точно място! Не само прилагателните, а и всяко красиво слово е „брошка за мисълта“. У Виолета Станиславова изобилстват поетическите открития. Присъства непрекъснато творческото очакване и търсене. Вдъхновението е живот и красота за ума – „море с приливи и отливи“. Въображението е по думите и на Айнщайн „по-важно от знанието“. Творчеството е дом на въображението. Покоряваща е пълната хармоничност на душата с природата и природните явления – бурята, живата река, морето, светлината – подходящ фон за душевното състояние и преживявания. Още по-впечатляващо е и взаимното допълване с други изкуства, каквото е изобразителното. Чар и духовност придават на книгата рисунките на графичите художници Тома Трифоновски, Тодор Ваков и Димитър Донев.

Образът на авторката върху корицата на книгата, пресъздаден от художника Тома Трифоновски разкрива точно същността на човешката душевност, присъствието на светлото и тъмното – вечното движение към нравствено съвършенство. И отново – фонът на природата е подсказка за читателя да се влее в устрема към магията на дълбоката човешка душевност в нейното космическо измерение.

Ключови събития и личности в България в условията на евроатлантическия прочит на историята

продължение от миналия брой

Нако СТЕФАНОВ

За да оправдаят този си „политкоректен“ изказ носителите на „евро-атлантическия прочит“ използват най-различни аргументи, включително и този, че когато нашите възрожденци наричат цялото това време „робско“, те видят ли, се заблуждавали!!!? Ще изложим някои от тези аргументи, както и ще представим своите контрааргументи:

Аргумент 1. Видите ли, българинът е имал собственост, т.е. парче земя, което е обработвал. Как така собственик на земя ще бъде роб?

Контрааргумент: При феодализма има т.нар. „двойна собственост“ и върховен собственик феодала – в случая т.нар. „бей“ и подчинен собственик – селянинът, който обработва земята. Той има правото да предава правото на обработка на земята по наследство. В този смисъл на практика той е „закрепостен“ за земята. Този тип феодална собственост за подчинения собственик – селянина няма нищо общо с появилата се по-късно буржоазна собственост – да се разпореждаш и получаваш полза от собствеността, да я продаваш и да я предаваш по наследство.

Следва да се има предвид, че Османската империя е била „халифат“, т.е. страна, където правото е основано на „шариат“-а, т.е. на ислямското право. То урежда всички аспекти на живота в мюсюлманското общество. Представява съвкупност от правови, морални и религиозни норми на исляма, които обхващат всички страни на живота на ортодоксалните мюсюлмани. Те са изложени в Корана и сунните.

Ако човек е неверник, т.е. немюсюлманин/гяур/, то той няма правата на правоверния. Фактически той е безправен човек – роб. Съответно е плащал редица допълнителни данъци като „джизие“ или „харац“ (харадж) – паричен данък, който бил събиран от немюсюлманското население. Друг най-страшен данък е „девширме“/кръвен данък/ - отнемането и потурчването на деца – момчета от османската власт и превръщането им в най-страшни врагове на християнството – еничари.

Особено циничен е т.нар. „Диш-хакъ“ – зъбен данък, плащан от „гяурина“, когато „правоверният“ влиза в дома на горния, заставя го да му се даде храна, след което взема такса, задето е хабил зъбите си с неговата „гяурска“ (друговерска) храна. Тук няма да изброяваме всичките още 16 данъка, с което е облагано немюсюлманското население.

Ще споделим и тъжния факт на безправието на което е подложен българина по време на 5-те века с примера на най-големия робски пазар в Османската империя – този в Кайро. Там постоянно са продавани млади българки-робини. Те са били насила отвлечани от семействата си, особено по време на въстания и бунтове, като отмъщение срещу бащите и братята им тръгнали да се борят за свобода. Даже през 21876 г. след Априлското въстание млади българки, включително невръстни момичета на 12-13 години са основната „стока“ на Каирския пазар за робини.

Аргумент 2. С ехидство и подигравка носителите на „евро-атлантическия прочит“ заявяват срещу тезата за робството с аргумента, че привържениците на тази теза, видят ли, си искали „робството“, т.е. това са едва ли не хора с робско съзнание.

Не, не уважаеми господа. Ние говорим „робство“, не защото сме били робини, а защото османлиите са искали да ни направят робини. И ние това трябва да го знаем и да го помним. Защото, който забравя уроците на историята, ще ги повтаря. А, че не сме били робини е ясно, тъй като за по-малко от 500 години по българските земи има над 400 въстания, бунтове и завери срещу османската власт. И не може робини да родят такива гиганти на мисълта и делото като Апостола Васил Левски, като поета-революционер Христо Ботев, Хаджията и Караджата, като априлци, като десетките хиляди паднали през петте века в борбата за свобода.

Но вземете само един Левски. Колко народа по света могат да се похвалят с такава планетарна личност? Ами Ботев? Покажете ми по-величав поет-революционер, кристално чист, положил всичко, а най-вече себе си, пред олтара на Отечеството!!! Обаче, отрицанието на това, че османските власти се опитват българския народ да превърнат в робско стадо, в някакви „илоти“, тезата за „съжителството“ и „присъствието“ превръщат тези български национални герои в „терористи“, в „сепаратисти“. Гнусна и подла теза...

Не бива да се забравя, че срещу всичките тези герои, против българския героизъм стои гигантска сила – Османската империя. А империя се побеждава от друга империя. И за това братската руска помощ става решаващото уравнение във формулата на българската свобода.

В заключение по този въпрос ще кажем: Не бива да се забравя, че не онази средновековната, но съвременната българска държавност е родена върху няколко основни «градивни камъка». Един от тях е този, че е имало османска власт, която близо пет века се е стремяла да наложи „робство“, т.е. да направи българина не просто безправен, но да го застави да се примири с безправното си положение. В този смисъл ние говорим за робство.

Проф., дфн, д-р ист. Нако СТЕФАНОВ

Но тази власт не е успяла. Защото българите не са се примирли с безправното си положение. Напротив опитите на османската власт да наложат робство е родила борци срещу „робството“. Свободата не ни е само дар от Русия, а е изстрадана с кръв и жертви.

Съвременна България и „евро-атлантическия прочит“ на ключови събития и личности в недалечното минало

„Евро-атлантическия прочит“ е особено активен в манипулациите и изопачаванията на близкото минало на страната. Тук особено се проявява „германския сегмент“ в евро-атлантическия прочит. Днес в българското публично пространство тривиална стана фразата, приписвана на Борис Кобурготски „Винаги с Германия, никога срещу Русия“, използвана от всякакви политически кръгове, дори и такива, които претендират да са „леви“. Подобна фраза е също част от „евро-атлантическия прочит“, при който „скромно“ се замълчава, че, колкото пъти сме били с Германия, толкова пъти сме или в национална катастрофа, или сме се спасявали в последния момент от такава.

Така след Първата световна война, в резултат на това, че България е съюзник на Кайзерова Германия, Австро-Унгария и Османската империя, по Ньойския договор Отечеството ни губи от българското етническо землище:

- Земи от Кулска и Видинска околия;
- Земи от Цариградска и Трънска околия;
- Земи от Кюстендилска и Трънска околия;
- Земи от Струмишка и Петричка околия;
- Западна Тракия (Беломорска Тракия).

Според някои изследователи България се лишава с население, което е над 1/3 до броя на българските граждани до Първата световна война.

Във Втората световна война първоначално нашата Родина е пак съюзник, този път на Хитлеристка Германия. През август 1944 г. Великобритания сондира възможна окупация на България от турски войски. Само влизането на Червената армия, която според някои представители на „евро-атлантическия прочит“ е страна-окупатор, спасява Отечеството ни от участието да бъде окупирана от Турция с всички възможни негативни последици от такава окупация. По-късно защитата на СССР спасява България от претенциите на Гърция границите ни с тази страна да са 30 км от Пловдив и 90 км от София. Казано по друг начин Родината ни е спасена от възможната Трета национална катастрофа за по-малко от половин век.

Едновременно с това продължават ударите по ключови опори на българския дух. Един бивш външен министър и лидер на Атлантическия клуб с апломб публично заяви най-цинично: „Майната му на Православието!“. Авторът на този материал не е религиозен човек. Но не може в никакъв случай да приеме презрителното и гнусно отношение към тази изключително важна социо-културна традиция на нашия народ. Тук може напълно да се съгласим със завета на митрополит Климент Търновски/Васил Друмев/: „ИМА ПРАВОСЛАВИЕ У НАС, ИМА И БЪЛГАРСКИ НАРОД, НЯМА ПРАВОСЛАВИЕ — НЯМА И БЪЛГАРСКИ НАРОД“.

Важна задача, която изпълняваше и изпълнява „евро-атлантическия прочит“ във връзка с нашата съвременна история, е атаката срещу социалистическия период у нас – 9 септември 1944 г.-10 ноември 1989 г. Тази задача има важна цел – да се отрече постигнатото от най-малко две поколения българи, тези постижения да бъдат минимизирани и въобще отхвърлени. За да може общественото съзнание у нас да се примири и съгласи с предстоящото ликвидиране на промишлеността, селското стопанство, наука, образование и култура у нас.

Определено „евро-атлантическия прочит“, наред с други фактори и сили, внесе своя достоен принос в реализацията на тази задача. Българското общество „кротко“ прие ликвидирането на едрото конкурентно селско стопанство у нас, „изчегърването“ на 3 200 предприятия, опощяването на българската култура, смакването на българската наука и образование, съсипването на здравеопазването. В тази връзка се създават митове и истории, които се вдълбават в общественото съзнание и в историческата памет на българите. Ще илюстрираме това „вдълбаване“ със следните примери.

Има редица т.нар. „изследователи“, явяващи се противници на социалистическата индустриализация. Те обявяват същата, особено приоритета на тежката промишленост за „напълно абсурдна за малка и бедна на залежи държава като България“. Естествено бихме оспорили тезата за „бедна на залежи“ България. Нашата Родина, която, като се изключи нефт и газ, има на практика от възглед до цялата Менделеева таблица. Четвърто място по залежи от злато и полиметална руда в Европа, 3-то място по уран и т.н.

Е, сега всичко това сме отделили на концесия, при което, както е при златото концесионерът плаща само 1.5% от заявената от самия него печалба. Даже в Тропическа Африка при експлоатация на златни находища концесионерите плащат 15%. Навярно трябва си зададем въпроса „Кога ще ги стигнем африканците?“

Така или иначе тук присъства и обвинението за т.нар. „автаркия“, т.е. една относителна ориентация към „опора на собствените сили“. От една страна обявяваме, че сме бедни и малки, а от друга сме против т.нар. „автаркия“, т.е. търсене на възможности модернизацията и индустриализацията да се осъществи най-вече на основата на собствени ресурси, тъй като за внос трябва да се плаща скъпо.

продължава в следващия брой

Слова за свобода зад решетките

Габриела ПАНОВА

У нас често се спекулира с израза „цветът на нацията“. Ако се вгледаме внимателно в недалечното ни минало от 20. век - ще открием този цвят на нацията, захвърлен зад решетките на затворите в царска България. Антифашисти, интелектуалци, революционери и младежи борци, готови на саможертва в името на висшите стремежи за свобода, социална справедливост и всенародна пролет. Лишени от свобода, често изтезавани, те не падат духом, а дори и зад решетките развиват своеобразна културна дейност. Списват нелегални вестници, организират сказки и лекции помежду си по актуални обществени и политически теми. Вълнуват се от съдбата на събратята си, които продължават да водят антифашистката съпротива навън, и мечтаят за деня, в който отново ще влеят своите сили в нея.

Такъв е случаят на Асен Захариев. Роден на 8 март 1923г. в село Бреже, Софийско. Член на РМС от 1937 г. и на БКП от 1944г. Арестуван 1942г. като ръководител на нелегална организация на РМС в царската казарма - Първи армейски артилерийски полк, София. Осъден е на смърт чрез разстрел, но тъй като тогава е непълнолетен, присъдата му е заменена с 15 години строг тъмничен затвор. От юли 1942 г. до 9 септември 1944г. е политзатворник в Сливенския военен затвор. Там става един от създателите и авторите на нелегалния поетичен сборник „Щурм“. След 9 септември 1944 г. отново е на свобода и развива обществена и журналистическа дейност.

80 години след написването на поетичните му слова зад решетките, ние имаме възможност да ги държим в ръцете си днес. Да ги четем, осмисляме и търсим прилики в недъзите на съвремението ни с тогавашните такива.

Това става възможно благодарение на сина на Асен Захариев - Венцислав Захариев, също поет и журналист. Той изследва житейския път на своя баща и събира в книга стихотворенията му. Резултатът е поетичният сборник „Щурм“, отпечатан в София през ноември 2022г. от издателство „Жарава“ с редакторската подкрепа на Юрий Сапунджиев и даровитите илюстрации на Людмил Асенов Захариев (също син на Асен Захариев). Новоизлезлият поетичен сборник е като мост между поколенията, тъй като в него са включени още два раздела със стихове съответно на Венцислав Захариев и Смила Захариева (правнучка на Асен Захариев).

Представянето на книгата се състоя на 22 ноември 2022г. в клуб „Журналист“ на Съюз на българските журналисти, София. Съставителят Венцислав Захариев разказа за делото на своя баща, което породило сред събралите се любопитни въпроси и радушни изказвания. Публиката имаше и възможност да се наслади на поетичен рецитал под музикален съпровод, изпълнен от двама младежи.

Когато вън,
зад тъмни, мъхнати стени,
искри, лудува слънчев ден,
със звън напират,
пука пролетта,
оплискана със звукове, бои,
а в диплите на вечерта
тежат от цвят
усмихнати овошки и липи,
от него вее мрак и пустота,
затвора гробно все мълчи.

Той крие в хищната утроба
вулкан от пламнали души,
гори в барутната тревога,
загледан в мрака все мълчи.
А в пазвата му - тъмна, глуха
не капят лунните петна,
немирен лъч не се провира
през гъсти, черни железца.

Във глъхналата тишина
пропаяват тежките окови
и чувам нощем повестта,
що сивият гранит мълви
ведно с ранените сърца
за щастие, пролет и лъчи.

В коварно плъзнали мрак
смъртта посяга с кърава ръка.
Тя дебне, вие се и пак
разкъсва с нокти озенни сърца.
Но тя не ще ни победи
до оня час, метежен и велик,
когато вън ще блесне
мътният простор и бурята
с къртчен гръм ще покоси
тез гробни, мътни, стари дни.

Тук пак в настърхналия мрак
живот пламти.
Глад, жад и мъка ни души...
На крак!
Ний чакаме олово да свисти.

Из „Сивият замък“, Асен Захариев

Ансамбъл „Дунав“ отбеляза 50-годишен юбилей

Диана СИРАКОВА

Половинвековен юбилей отбеляза Ансамбълът за народни песни и танци „Дунав“ (АНПТ) във Видин. Музикално-танцовият спектакъл, озаглавен „Дунав – мелодия и багри“, бе посветен и на 80 години от рождението на Генчо Генчев, композитор и дългогодишен ръководител на ансамбъла

и бивш главен художествен ръководител на Ансамбъла. Със Златна лира бе награден хореографът Цветан Лозанов. Със същото отличие посмъртно бе удостоена първата солистка на видинския ансамбъл Мария Рангелова. Със Златна лира бе отличен също така и АНПТ „Дунав“ – за високи художествено-творчески постижения и по случай юбилея. Най-голямата награда на Съюза на българските музикални и танцови дейци бе връчена и на артист-оркестранта Мирослав Марков, по случай 60 години на сцена.

Кметът на Видин д-р Цветан Ценков изказа благодарност за невероятния концерт, който артистите от АНПТ „Дунав“ подариха на видинската публика. „Думите са безсилни да опишат това, което изпълни сърцата на всички, събрали се в тази зала. Тези багри от гласове са неописуеми, тези невероятни ритми и танци оставят без дъх всеки един от нас! Дълбок поклон пред тези носители на българската духовност! Дълбок поклон и пред един прекрасен човек и добър приятел какъвто бе бай Генчо!“, каза видинският кмет. По случай юбилея, той връчи на директора на ОКИ „Дунав“ Юлияна Димитрова и на ръководителя и диригент на Ансамбъла Дилан Митов поздравителен адрес и почетен плакет на Община Видин.

Приветствия поднесоха още Станислав Почекански, председател на Съюза на българските музикални и танцови дейци и Мирослав Аспарухов, заместник-председател на Федерацията на българските фолклорни групи към Международната федерация на националните фолклорни федерации.

АНПТ „Дунав“ получи цветя от министъра на културата проф. Велислав Минев, Община Видин и още много институции и организации.

Режисьор на празничния спектакъл бе Георги Гаров. Ръководител и диригент на ансамбъла е Дилан митов, хореограф Димитър Карчев, концерт-майстор – Васил Минков и балет-майстор Надя Христова.

Първата част на концерта бе своеобразна ретроспекция на живота и творчеството на Генчо Генчев, като бяха припомнени най-важните моменти от неговата биография и приноса му за изучаването и опазването на родния фолклор. Тя завърши с представянето на филм, разказващ историята на Ансамбъла за народни песни и танци „Дунав“, който за изминалите 50 години се превърна в една от емблемите на Видин.

По време на спектакъла прозвучаха песните „Рано ранила Драгана“, „Менците дрънкат“, „Месечинко“, „Мари, Марийко“, „Пита ле моме вашите“, „Крайдунавски напеви“ и др., в изпълнение на солистите на Ансамбъла. С изключителен успех бяха представени танците „Среща край реката“, „Ширто“, „Грънчари“, „Пролетен момински танци“, „Острокапци“, „Гъмзовяна“. По случай празника, АНПТ „Дунав“ бе удостоен с почетна грамота и плакет от Федерацията на българските фолклорни групи. Бяха връчени и отличия от Съюза на българските музикални и танцови дейци. С Бронзова лира бяха наградени танцьорите Цветко Цветков и Милен Василев. Сребърна лира получи гайдартът Светлин Ницов и Силви Сливенов, концерт-майстор

В АЕЦ „Козлодуй“

В стипендиантската програма на Атомната централа се включиха още 11 студенти

Нови 11 студенти бяха одобрени за стипендианти на АЕЦ „Козлодуй“ в тазгодишната кампания по програмата на централата за предоставяне на стипендии на изучаващи ядрени специалности в Софийски университет (СУ) „Св. Климент Охридски“ и Технически университет (ТУ) – София.

Седем от новите стипендианти са записали първи курс като бакалаври – шест от тях са избрали специалност „Топлоенергетика и ядрена енергетика“ в ТУ – София, а един е стартирал обучението си по „Ядрена техника и ядрена енергетика“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Изискванията към тях включват висок успех от завършеното средно образование и обучение в редовна форма. В стипендиантската програма се включиха и четирима

бъдещи магистри – трима от тях са в магистърската програма „Ядрена енергетика“ в ТУ – София, а един е избрал СУ „Св. Климент Охридски“ и предлаганата там специалност за магистри „Ядрена енергетика и технологии“.

Предоставяните стипендии са в размер на 1000 лв. на семестър до завършване на съответната образователна степен. Пакетът от предимства за стипендиантите се допълва от опцията за участие в платените летни стажове и от възможността след приключване на своето обучение младите хора да дадат старт на кариерата си в атомната централа.

Ефективността на стипендиантската програма се доказва от факта, че 13 младежи – бивши стипендианти на компанията, вече са част от експертните екипи на Дружеството. С това се гарантира съхраняването на натрупаните ценни професионални знания и умения и успешното им предаване на следващите поколения енергетици, които да осигурят безопасната работа на ядрените блокове в дългосрочен план.

Всички условия за прием в стипендиантската програма на АЕЦ „Козлодуй“ са публикувани на сайта.

Д-р Даниела Стоянова

общопрактикуващ лекар, специалист по обща медицина

Всеки работен ден от 8,00 до 13,00 часа

Набира пациенти

Тел. за контакти: 096 389 346 „АПОЛОН-21“ ООД.

Монтана ул. „Цар Борис III“ № 11 Поликлиника, кабинет 106

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

01 ч Св. прор. Наум. Св. Филарет Милостиви

02 п Св. прор. Авакум. Преп. Йоан и Андрей. Преп. Порфирий Кавсокалив

03 с Св. прор. Софония. Св. свщмчк Теодор, архиепископ Александрийски

04 н† 10 Неделя след Неделя подир Въздвижение. Св. вмчца Варвара. Преп. Йоан Дамаскин. Гл. 8, утр. св. 3, ап. Еф. 4:1-7 (с. 238), лит. св. Лк 13:10-17 (Тип. 133)

05 п * Преп. Сава Освещени. Преп. Нектарий Битолски (Тип. с. 135)

06 в† Св. Николай, архиеп. Мирликийски, Чудотворец (Тип. с. 136) (Никулден) (Разрешава се риба)

07 с Св. Амвросий, еп. Медиолански. Св. Филотея Търновска

НАСТОЯТЕЛСТВОТО

НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ

„ПРОСВЕТА-1897“ –

С. ДОЛНА КРЕМЕНА, ОБЩИНА МЕЗДРА

ОБЯВЯВА

ВАКАНТНО МЯСТО ЗА ДЛЪЖНОСТТА

„БИБЛИОТЕКАР“

Необходими документи за кандидатстване:

1. Заявление (свободен текст),
2. Диплом за завършено образование,
3. Професионална автобиография/ CV,
4. Мотивационно писмо.

Документите се подават в библиотеката на читалището: с. Долна Кремена, община Мездра, пл. „Христо Ботев“ №1, от 28 ноември до 9 декември 2022 г.

Събеседването с кандидатите ще се проведе на 16 декември 2022 г. (петък) от 14:00 часа на място в читалището.

За допълнителна информация и контакти: тел. 0886 83 02 49, Милка Пухалска.

Община Мездра организира

традиционния

Коледно-новогодишен базар

Във връзка с предстоящите Рождественски празници и Нова година Община Мездра организира традиционния **КОЛЕДНО-НОВОГОДИШЕН БАЗАР!**

През периода **12 декември - 31 декември 2022 г.** всеки инициативен гражданин има възможност да предложи за продажба саморъчно изработени изделия, предмети и сувенири, както украшения и играчки в духа на Рождество Христово.

Определените за целта места са **колонадата пред сградата на Общинската администрация и централният градски площад „България“** - в района срещу Банка „ДСК“ и Магазин „Всичко по 1 лев“.

Заявления за участие в базара се подават **от 5 декември 2022 г. в Център за административно обслужване** при Община Мездра (гр. Мездра, ул. „Христо Ботев“ №27) след предварително уточняване на предлаганите артикули и необходимата пазарна площ.

За допълнителна информация: тел. 0910 921 56, вѣтр. 211.

БЪЛГАРСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – МОНТАНА

УВАЖАЕМИ ДРУГАРЮ ТРИГОРОВ,

УВАЖАЕМИ НАШ 90-ГОДИШЕН ЮБИЛАР,

В днешния прекрасен ден приеми най-сърдечни поздравии от членовете на Общинския съвет на Българската социалистическа партия – гр. Монтана, по повод твоя юбилей и пожелания за здраве, удовлетвореност от всичко, с което се захванеш, и много, много спокойни и щастливи дни и бъднини!

Твоят житейски път започва от Чипровския край и китното село Железна, на крито през годините отделяш много внимание, грижа и любов.

Респектира своята партийна дейност като секретар на Общинския комитет на ДКМС и секретар на Общинския партийен комитет в Чипровци, секретар на Градския комитет на БКП в Михайловград, та и до днес в общинската партийна организация в Монтана. И всеки път, където и да си бил, където и да си работил, си отдавал цялата си енергия, знания и ентузиазъм.

Но Славко Тригоров няма да бъде Славко, ако не обича книгата. Тя се превръща в най-верния приятел, спътник, съветник, учител. Десетки години ти се посвещава на краеведска дейност и с една апостолска жар пътуваш, търсиш, ровиш се в книжовни и музейни хранилища все с тая жажда да откриеш нещо ново от историята, да покажеш неизвестни черти от борците за свобода в Чипровския край и в Северозападна България.

Не можем да изброим всички книги, които си написал, но не може да не споменем: "Чипровският край. Легенди и истини", "Чипровци – години на усилен градеж", "Копиловци. Искрици от миналото", "Порлаци смо", "Георги Пеячевич и родът Кнежевич – Парчевич", "Село Железна – искри от жарава", "Иконата на Света Богородица – Чипровска – легендите са живи" и др.

И днес ти си пример за по-младите със своята упоритост и последователност, със своята непоносимост към злобата, обидата, завистта и корупцията.

Бъди жив и здрав!

Честит юбилей, другарю Тригоров!

1 ноември 2022 г.

гр. Монтана

/п/ Председател

на ОбС на БСП

Камелия Трифонова

Честит празник!

С труд и талант сме длъжни да творим Доброто и да поддържаме позитивното в нашето съвремие!

Нека пътят на нашия славен град Монтана да е осеян с много светлина и житейско удовлетворение!

Венета ИВАНОВА

председател на сдружение "Будители народни"

Ден на Оряхово

Дори и в дъждовното ноемврийско време – „Оряхово не спи“!

В ранното утро на празничния ден „Добро утро, Оряхово!“ ни пожелаха момичетата и момчетата от Клуб „Тийн приятели“ и Клуб „Европейски диалог“ към Център за подкрепа на личностно развитие – Общински детски комплекс „Людмила Живкова“ – гр. Оряхово

Въпреки дъжда площадът се напълни с представители на всички училища, детски градини и институции в града, готови за една утринна ведрина.

Денят продължи с „Празничната Света литургия“, отслужена в Храм „Свети Георги“ – Оряхово.

По-късно любителите на художественото изкуство се насладиха на творбите на ученичката Анастасия Смолянова от 6 клас, възпитаничка на НУ „Никола Йонков Вапцаров“ с. Селановци, изложени в Художествената галерия „Проф. Марин Върбанов“ – гр. Оряхово. Това е нейната първа самостоятелна изложба, наречена „Дъга от емоции“.

По традиция, както всяка година, последва тържествена церемония по издигане знамето на града и поднасяне на цветя и венци на Паметника на българо-румънската дружба.

Кметът на града – г-н Росен Добрев, поздрави всички присъстващи и ги покани в читалищния салон на празничен концерт, с участието на: НЧ „Надежда 1871“ – гр. Оряхово, ДГ „Дружба“, ДГ „Пролет“, НУ „Д-р Петър Берон“, НУ „Св. св. Кирил и Методий“, Клуб „Тийн приятели“, Клуб „Европейски диалог“ и Младежки духов оркестър „Оряхово Браз Бенд“ към Център за подкрепа за личностно развитие – Общински детски комплекс „Людмила Живкова“ и СУ „Христо Ботев“ – гр. Оряхово.

За пореден път организаторите създадоха една невероятна емоция по повод празника на града.

Кулминацията на вечерта бе изпълнението от всички участници – химн на Оряхово.

Слово

e-mail: slovoplyus@abv.bg,
slovoplus@yahoo.com

Издател: ИК „Слово плюс“

Монтана, бул. „Пейо Яворов“ 1, БЦ „Огоста“, ет.4, офис 401

Параскева Маркова

Главен редактор
тел.: 0876 307 732

Милка Костадинова

Първи зам. главен редактор
тел.: 0888 530 931

Зам. главни редактори:

Цветана Костова

Каролина Краева

Ненчо Славчев

Гая Савестакиева

Отговорен секретар

Екип Монтана

3400, п.к. 133,
ул. „Пейо Яворов“ 1
БЦ „Огоста“, ет.4
офис 401

Екип София

тел.: 0887 901 058
0888 530 931

Екип Враца

ул. „Цв. Кръстениякова“
№13
ОКС, 3000, п.к. 143,
тел.: 0877 185 669

Екип Видин

тел.: 0889 399 349
0885 708 703

Вестник „Слово плюс“
се разпространява
чрез

Издателска кооперация „Слово плюс“
членува в Кооперативен съюз - Враца

Печатница
„БГ Принт“ Враца

Спотаеният гняв на разказвача

Слово произнесено на премиерата на книгата „Земя в реални граници“, от Петър Донеvски състояла се в София на 3 юни 2022 г.

д-р Радко ХАНДЖИЕВ

Радко Ханджиев

Уважаеми приятели,
Уважаеми г-н Ангелов,
Драги бай Петре,

По поръчение на редакцията на вестник „Нова зора“ и лично на главния му редактор Минчо Минчев имам приятното задължение да поздравя Петър Донеvски – автор на книгата „Земя в реални граници“. Г-н Минчев моли да бъде извинен: неотложни служебни ангажменти го възпрепятстват да присъства, за да представи лично сборника разкази на автора.

Признавам, не съм литературен критик. Ала като зачетох разказите на Петър Донеvски, така ме увлече повествованието, че дадох съгласие. Рекох си, защо пък да не опитам, не като специалист, а като обикновен читател да споделя впечатленията си от прочетеното. А понеже не умея спонтанно да произнасям нарочни слова като поета Боян Ангелов или като поета Минчо Минчев,

ще ми позволите да прочета написаното.

Преди всичко се замислих върху заглавието. Защо ли ми се струва, че в „Земя в реални граници“ има определена метафора. Защото иде реч за нашата, родната ни земя, реалните граници на която властниците размиха и продължават да размиват – дори затриват повече от три десетилетия. А още в библейски времена, в старозаветните скрижали, мъдrecи и пророци предупреждават: земята не е само обра-

Петър Донеvски

ботваема, а е и територия. Народ, който я загуби, губи държавността си, суверенитета си, а себе си превръща в поданици, в роби.

Не случайно, ръководейки се от тази библейска мъдрост, бащите-съставители на демократичната ни Конституция са заповядали – позволявам си да вмъкна тук едно уточнение, че разпоредбите на Конституцията имат заповеден характер! Та заповядали са в чл. 21, ал.1: „Земята е основно национално богатство, което се ползва от особената закрила на държавата и обществото“. Намериха се обаче майкопродавци в Народното ни, божем, събрание, които без да се допитат до Върховния суверен – Народът, измениха в угода на чужди интереси чл. 22 на Конституцията, разрешавайки чужденци и чуждестранни юридически лица да могат да придобиват право на собственост върху българската земя. Иначе казано, чужденци да разполагат с националното ни богатство, което трябва да се ползва с особената закрила на държавата! И за неспециалисти е ясно, че това изменение престъпва йерархичната надмощна норма, разписана в чл. 21, ал.1, престъпва волята на Върховния законодател – Седмото Велико народно събрание, избрано по волята на Суверена – Народът: основното национално богатство не може да се продава!

Правя това отклонение, по-скоро уточнение, защото зачитайки книгата на Петър Донеvски, като че съзирам болката на разказвача за българската земя, спотаеният му гняв от прословите „реални граници“, реалното на които вече е, че границите могат да се изместват по волята на външни фактори, чужди на българските национални интереси. Иначе казано – извършено е престъпление спрямо нацията, губим земята си, губим суверенитета си, губим България... И тази болка пронизва всички разкази в книгата.

Болка коси Делията в разказа „Арендата“, болка от произвола на местните арендатори – Гъсците; парите ги опияняват, считат се за ненаказуеми, пребиват до смърт селския пастир. „Лакомията и гибелта винаги вървят ръка за ръка“, казва Делията. Е, идва възмездие – убийците са осъдени, но други – по-силни „бизнесмени“ поемат арендата. Справедливост? Едва ли...

Или шмекериите на Поземлената комисия в разказа „Рентата на Богомил“ – заличават го като правоимащ на рента. Липсвали документи за деловия му капитал и т.н., и т.н... Заличават и училището, което също има право на рента от училищната земя. Няма пари за училищния стол, децата остават без храна. Няма пари и за ремонт на училищната сграда. Но в Поземлената комисия хич не ги е еня. Разкарват директора да търси правата на училището в общината. Научавайки за този произвол, Богомил се разтърсва, намира документите си като правоимащ и на другия ден ги дава като дарение на училището. И заминава за столичния град. Вероятно няма да се върне повече в родното място. „Няма го вече едно време“, с болка коментира домакинът на Поземлената комисия.

Или илюзията на Борислав в разказа „Земя в реални граници“, че най-сетне сам ще може да обработва земята си. Но синът му Радослав има други намерения: да започне търговия с гъши дроб, трябват му пари, иска от баща си да заложат земята. Бащата се колебае, реколтата е добра, житото тече от елеватора и пълни платформата. Ала както е усмихнат и записан, става жертва на случаен инцидент – попада в процепа на ремаркетото. „Лека му пръст на Борислав. Взема си земята в реални граници...“, кръстейки се покрусено го изпращат съселяните му. Музикантите свирят за последно, гробарите остават да си довършат работата. Ето къде границите са реални – два на един метър...

Или терзанията на Сашо от „Пътища в равнината“: син на заможен земеделец, който някога отказал да влезе в ТКЗС-то, сега зорлем го назначават за председател на Ликвидационна комисия. В хода на ликвидацията възникват ежби между бившите кооператори кой повече да откъсне за себе си от общото. Повечето хора обаче се опъват на ликвидацията. А Сашо обикаля кравефермата, ширналите се блокове с пшеница, царевица и слънчоглед, ремонтната работилница и вижда недоволството на съселяните си. Най-сетне осъзнато отказва да изпълни нарежданията на ликвидаторите. Вместо това, свиква общо селско събрание, което се превръща в учредителна конференция на новата Земеделска кооперация. Ала усилената работа по укрепването ѝ, а и напрежението в тези неспокойни времена го довеждат до сърдечен инфаркт. Възнася се в „реалните граници“ – два на един метър...

В „Изборни неволи“ докато дочакат „добър кмет“, инфарктът коси хората. Отиват във вечните си „реални граници“. В „Селски съдби“ пък бай Цонко напразно се надява, че децата му ще се върнат на село. Да работят за България, че сме последни в Европа по всичко. Но децата не се връщат. А бай Цонко продължава всяка вече да седи на триракото си столче пред къщата в очакване на своите „вечни реални граници“...

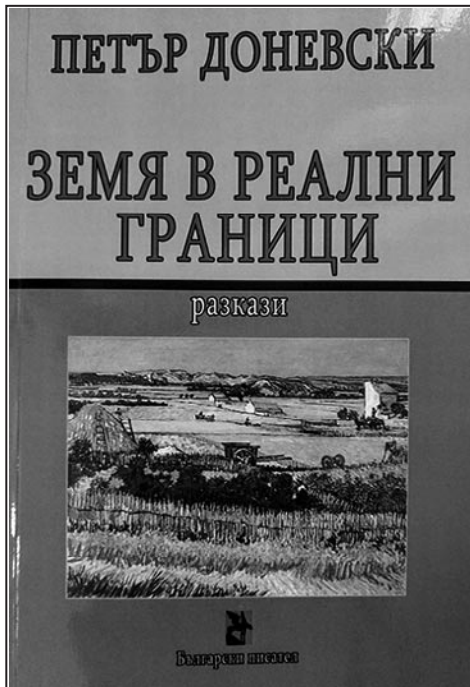
„Днес властват парите. Но не вярвай само на парите, те не са радост, те развалят човека, подияват кръвта му и съхнат душите на хората...“, споделя с болка дипломатът от кариерата, приседнал край водите на Скът с въдица в ръка. Дошъл да търси самота и спокойствие в селото на покойната си съпруга. „Сега какво е? Демокрация, ред, свободно слово... Вятър работа. Шепта богати, хиляди бедни. Тъмни хора. И грабеж, грабеж... Забогатяха някои от кражби и човешка кръв...“ Докато един ден спешно заминал за София. Дошло съобщение, че синът му загинал в катастрофа. Някъде по пътищата на Франция. Възнесъл се във вечните си „реални граници“...

В моето детство любима книжка ми беше „През гори и води“ на Емилиян Станев. Сега, като чета разказите на Петър Донеvски виждам същата бликаща любов към природата и животните. В описанията на природата като че се усеща дъхът на чернозема, на безкрайната равнина, на реката Скът с нейните криволици. Ами обрисовката на кучето Кален, Сърната, кобилата Строга, кравите в кооперативната допреди ликвидацията кравеферма. Не мога да не призная: усещам, че в тези си разкази писателят се родее с описанията на големия Йовков.

Зачитайки началото на всеки разказ, потъвам в любопитство, повествованието ме държи в напрежение, увлича ме, искам да науча какво ще се случи по-нататък. Не мога да не се удивя на богатството на езика на писателя, употребата на думи и изрази от чистата народна реч, които днес са забравени и все по-рядко се срещат в модерната ни, божем, литература.

На добър час, бай Петре. Да илядиш, както казват македонските българи. И да ни радваш с нови чудни разкази...

Изд. „Български писател“, С., 2021 г.

Поетичен салон

Цветана КОСТОВА

Безсмъртие

Като вятър полудял
въз мене спомен връхлетя.
Без жал ме разпиля
на хиляди парчета.
Болка ме прониза
през сърцето.
Прониза ме стрела
със смъртоносна сила –
с отровен връх –
неизлечимо.
И споменът бе черна смърт
на любовта неизмерима.
Но чак сега разбрах –
не може нищо да умира,
дори когато е на прах!
Разбрах – безсмъртие и сила
е болката,
когато тя не спира!

Доброто

Вдишваш ли – въздуха вземаш.
Това означава – приемаш,
живителен дар получаващ.
Издишваш – от себе си даваш.
Да дишаш – това е животът.
Да даваш – това е доброто.
Можеш ли само да вдишваш,
можеш ли, без да издишваш?!
Кое е по-важно тогава...
Всеки от нас да решава
колко да взема, да дава...
Доброто да побеждава.

Сънища светли

Тъмнее над мене сводът небесен.
Тъмнее душата в тъмнееща песен.
Тъмнее земята. Край мен се смрачава.
Притихнала вечер ме приласкава.
Всемирна магия запалва звездите.
Дарява ми сън. Притварям очите.
И виждам как облаци бягат далече.
Край мене е светло. Мрак – няма го вече.
Светлее душата ми в радостна песен.
Белеят земята и сводът небесен...

Петя ДИМИТРОВА

От изгрева

Стопанката на времето е ясната луна
и устните ѝ медени шептящи под дъжда,
една недоизказаност във въздуха трепти,
прозвънва тихо залеза от ангелски стрели,
а демони измислени в хралупи мрачни спят,
в среднощното безумие безпамен свет
потрепва от греховности и в тъмното искри
от изгрева запалени избухват във зари...

Небесни сълзи

Сякаш иска да каже луната
за златистата нощна тъга
и дали оцелявайки вятъра
се пързала по капки роса
и звездите далечни във рокли
как въртят своя приказен валс,
а в косите им вихрите шепнат
и посипва ги дъжд от елмаз...
Изумителен сън е земята
и живота ѝ, който пълзи
и пулсира с дъха на водата
сътворен от небесни сълзи...